

## הצלת החיים או כבוד המתים, מה עדיף?<sup>1</sup>

עלתה שאלה בימים אחרונים (שנת תשס"ט) אם מותר לבנות חדר המיון (החדש המתוכנן) של בית חולים ברזילי (אשקלון) במקום שנמצאו עצמות ששה קברים עתיקים. טענת המתנגדים היא שבנוסף לעצם איסור בזיון המת, יש גם סכנה של תקדים, שבשאר ארצות יתחילו לעקור קברי ישראל ממקומותיהם.

אבל יש לתמוה על האוסרים, הרי דין מפורש בשולחן ערוך "קבר המזיק את הרבים, כגון שהוא סמוך לדרך, אפילו נקבר שם מדעת בעל השדה מותר לפנותו. ומקומו טהור, ואסור בהנאה" (יורה דעה, סי' שסד, סעיף ה). ומה נקרא "מזיק את הרבים" יותר מהזזת הבניין כמה מאות מטרים?! חולה המגיע לחדר המיון הרי כל רגע של עיכוב בטיפול הוא לפעמים קריטי, וכאשר מדובר במאות אנשים במשך השנה המגיעים לטיפול דחוף, אין ספק שלחלק מהם יש בעיכוב פקוח נפש ממש.

אמנם, הרי סוף הסעיף המצוטט שהבאנו קובע שהקבר אסור בהנאה? אבל הרי השולחן ערוך עצמו (סי' שסד סעיף א) מלמד שמדובר באבן המצבה, היא שנאסרת בהנאה, ולא האדמה שהרי "קרקע עולם אינו נאסר". וגם למי שמפקפק, הרי בעת שיעסקו בהקמת הבניין, יחפרו ע"י טרקטור להניח יסודות הבניין, ויסירו משם כל האדמה עד לעומק רב ויביאו האדמה למקום אחר, שם יתבטל תוך אדמה אחרת.

גם ה"חזון איש", שהמתנגדים להזזת העצמות מזכירים את שמו, הרי הוא כתב כי אם הקברות הם תוך חמשים אמה מהעיר, מזיזים אותם משם למען לא

1. המאמר נכתב בחודש אדר, תשס"ט. באשקלון החליטו הסמכויות שיש להרחיב את הבנין של בית חולים ברזילי, כדי להגדיל "חדר המיון" שיוכלו לקלוט יותר חולים הפונים לעזרה, ולמהר בטיפולם ללא עיכוב. אמנם סמוך לבית החולים אלו שחופרים יסודות מצאו שהיו שם קברות עתיקים וחלקי עצמות. שני הרבנים הראשיים פסקו שמותר להזיז את הקברות לאתר אחר, ולהמשיך בבניית הבנין. אמנם חוגים חרדיים מסויימים יצאו למאבק ציבורי של הפגנות ציבוריות נגד בנייה זו, בהצעה להקים חדר המיון החדש במרחק שלש מאות מטר מהבנין המרכזי. טענו הרופאים כי מפני המרחק, מעכבים את הטיפול בחלק מהחולים, ובודאי יש בזה ספק פקוח נפש לחלק מהחולים. אבל מפלגה חרדית מסויימת הצטרפה למאבק ואיימה בפרישה מהקואליציה הממשלתית. בעקבות זאת נכתב ונתפרסם המאמר הבא.

ייכשלו עוברים ושבים בטומאה (ספר טהרה, פרק רט, סוף סעיף ז). וכאן בנידון בו מדובר, העצמות סמוכים לבנייני העיר.

ויש לתמוה על המתעקשים לא להזיז העצמות, "אין לך דבר שעומד בפני פקוח נפש". כיצד על איסור שהוא מדרבנן, הם גורמים לחילול השם שהבריות יאמרו ששומרי התורה לא איכפת להם מצרכי החיים. הרי עד שיקימו בניין אחר ובסמוך, יתארך הזמן עוד שנתיים. וגם הבניין החילופי יהיה קטן יותר מהמיועד הנוכחי, ויכיל פחות מטות. הרי פקוח נפש בהחלט.

ולעניין חילול השם שגורמים הלוחמים העקשים, הרי "אחד שוגג ואחד מזיד" נענש כשיש חילול השם (אבות פרק ד משנה ד). מדוע הם מזלזלים בזה?

ודאי שהרבנות הראשית לישראל, שהם הנציגים המוסמכים של הציבור, אם הם התירו הדבר, אין טעם לערוך "מלחמת חרמה".

נקוה ששפיות הדעת תחזור לעמנו, והמשלה לא תיכנע ללחצים קואליציוניים. הצדק והאמת ינצחו.